

Profeten med trøblete familieliv

«Gift deg med en horkvinne og få deg horebarn!

For landet horer seg bort fra Herren.» Det var det første Hosea fikk høre. Han fant sin Gomer og ektet henne.

BARE OM TRE GT-PROFETER får vi høre om familie og sivilstand. Jesaja hadde det nok greiest. «Fru profeten» fødte ham to sønner (Jes 7,3; 8,3). Mens Jeremia fikk klar beskjed om at ekteskap ikke ville gå sammen med hans tøffe og ensomme profetkall (Jer 16,2). Hosea er den tredje – og her blir livet trøblete.

TERMEN «HORKVINNE» tyder på at hun enten var prostituert eller hadde vært med på «hellig sex» for Baal, kanaaneernes fruktbarhetsgud. I rask rekkefølge får profeten tre barn med Gomer. Barna gis saftige symbolske navn – slik Jesaja et par tiår senere skulle gjøre med sine sønner litt lenger sør, i Jerusalem. Hoseas barn fikk navnene Jisreel (et lagnadstungt stedsnavn), Ikke-barmhjertighet og Ikke-mitt-folk. Slik forkynte de for det israelittiske riket at Guds tålmod med folk og land var til ende.

En gudfryktig mann kalt til profet ektet en horkvinne, og gjorde ikke noen hemmelighet av det. Tvert imot ropte han ut at det betyr at «landet horer seg bort fra Herren!» Slik ble lagt merke til i hovedstaden Samaria og tempelbyen Betel. Hos 1,2–9 er blant de saftigste beretninger om domsord vi har i GT.

Visste Hosea at Amos hadde talt lignende ord i Betel ti-femten år før? Den runden endte med at Amos ble uttransportert av riket av øversteprestens og kong Jeroboams utlendingsdirektorat, og satt på eselryggen tilbake til hjemlandsbyen ved Betlehem i søsterriket i sør – fordi riket i nord ikke kunne tåle slike domsord (Am 7,10–17).

Horekoner og horebarn

I kapittel to møter vi Hoseas familiespråk på nytt. Nå er horekone og horebarn – Hoseas egen smertelige erfaring – symboler på Israels folk og de enkelte israelitter. Later Hosea som han står på tinget og ber barna gå til rettsak mot mor? Før sak mot deres mor, for hun er ikke min kone. Hun skal fjerne horetegnene fra ansiktet og brystene sine!

Vi skulle gjerne hatt en mer detaljert biografi om Hosea. Men når vi kommer til kapittel tre, er det tydelig at ekteskapet med Gomer har tatt slutt. Ble det for vanskelig for henne å være trofast mot en ekte-mann? Hosea får en ny ekteskapsordre fra Gud: Du skal ekte en gift kvinne som lever med sin elsker. Hosea betaler henne med brudepris for en slavinne, hun ble nok ikke verdsatt høyere. Var det hans egen Gomer som hadde havnet i gjørma på nytt? Eller var det en annen kvinne det var tale om? Lærde kommentarer går begge veier. Hosea fortsetter å forkynde med sitt liv. Han nekter sin kone samliv, som et tegn på at Israels Jahve har satt sin kjærlighet til Israels folk på vent.

Forlove seg på nytt

Hoseas virket i de siste tiårene før Israels-riket ble rasert av assyrerne og gjort til intet i 722 f. Kr. Profetboken som bærer hans navn ble redigert og utfyllt av disipler de neste par hundre år. Men en rekke av profetordene bærer stempelet til den frittalende profeten som lever så nært det fruktbare landet – han var antagelig småbonde selv, og han visste hva familieliv var, på godt og vondt.

Derfor er det antagelig Hosea selv som lar Jahve gjøre helomvending: Gud skal på nytt forlove seg med Israel, sin første kjæreste, tale forelskede ord til henne, og ekte et lutret og rensset folk på nytt, slik vi hører i slutten av kapittel to.

Dommen over riket kunne ikke avvendes. Nord-riket Israel ble lagt i grus, kanskje like før Hosea la ned sin vandringsstav for godt. Er det etter krig og ødeleggelse at Hosea roper ut at Jahve vil begynne på nytt? Arkeologene forteller oss at de neste tyve år blir

folketallet i Jerusalem flerdoblet, og i området rundt Davids by vokser det til det dobbelte. Flyktninger fra de ti stammene i nord fant tilflukt hos frender i sør og fikk et nytt møte med Guds godhet og forsyn. Med seg tok de fortellinger, salmer og bokruller: Tekster som skulle finne veien inn i Mosebøkene, flere av Bibelens salmer

og første versjon av Hosea sin bokrull var blant det asylsøkerne fra nord hadde med seg i vadsekkene sine. 'Ordet' var en viktig del av deres bagasje.

Av de sterkeste kapitler

Hosea 11 er et av de sterkeste kapitler i GT. Her går Guds hellige godhet til krig mot hans straffende vrede. Kapitlet begynner med en vakker skildring av far og sønn. Gud er faren, Israel den bortkomne sønn han roper til seg fra Egypt. Far oppdrar sin sønn med omhet og veiledning, han er også en bonde med omsorg for sine trekkokser. Men sønnen vender seg bort fra far på ny. Og den guddommelige far vil straffe med sverd og krig. Inntil han tenker seg om: «Jeg klarer ikke å oppgi deg, Israel – for hjertet mitt vender seg mot meg selv» – det er slik det står på hebraisk – «fordi jeg er den hellige vil jeg ikke følge min vrede, men møte min sønn med ufortjent godhet».

Guds hellige foreldrekjærlighet frontkolliderer med hans straff over frafall og ondskap. Guds to armer strider mot hverandre. Slik hans godhet og vrede kolliderer på Jesu kors 750 år senere. Og den som fikk se dypere inn i Guds hjerte enn kanskje noen annen i gammeltestamentlig tid, er en kjempende og gråtende ektemann og far, småbonden som ble røpt ut fra sitt småbruk til et uryddig familieliv og en nidkjær gjerning som profet. ○

Fakta Hosea

- Hosea ble kalt til profet i Israels-riket rundt år 750. Vi vet ikke hvor lenge han virket, kanskje han levde gjennom assyrernes raser-ing av Nord-riket i år 722. Bokrullen hans ble bragt til Judea etter krigen i nord. Sammen med Amos sine ord ble den begynnelsen på Tolvprofetboken, en av fire jevnstore profetbøker i GT. Hoseas skildring av Guds kjærlighet til og ektepakt med Israel ble formativ for lesningen av Salomos høy-sang i synagoge og kirke.

Til ettertanke

- Du som har erfart sviktende relasjoner i familien: Hvor har Gud vært med tanke på deg og dine kjære i en vanskelig tid?
- Bruk Hosea 11,1–4 som gjentatt meditasjonstekst over Guds vei med ditt liv. Sett inn navnet ditt der teksten nevner Israel, Efraim, 'min sønn', så teksten blir Guds tale om deg.